

Gemeente Haarlem
Mevrouw W. Dieben
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

Datum 4 januari 2017
Ons kenmerk 360.2249
Onderwerp Analyse bomenbestand Schalkwijk

Geachte mevrouw Dieben,

Inleiding

Spaarnelanden heeft voor de gemeente Haarlem een analyse gemaakt van het bomenbestand in stadsdeel Schalkwijk. De gemeente wil deze analyse gebruiken om besluitvorming over het verduurzamen van het bomenbestand in Schalkwijk voor te bereiden. De analyse gaat in op de resultaten van de in 2015/2016 door Terra Nostra uitgevoerde boomveiligheidscontrole. Op basis van onder meer de resultaten van de boomveiligheidscontrole zijn boomtechnische problemen zoals bomen op verkeerde plaatsen, boomziektes als essentaksterfte en bomen met een korte levensverwachting in kaart gebracht. Eveneens zijn aanbevelingen gedaan om dergelijke problemen aan te pakken. Terra Nostra heeft het stuk vakinhoudelijk gecontroleerd op juiste interpretatie van aantallen en of de boomtechnische onderbouwing kloppend zijn. In dit briefrapport wordt ingegaan op knelpunten en eventuele positieve punten die het gevolg zijn van de aanleg van de wijk Schalkwijk in 10 jaar tijd in de jaren 60 van de vorige eeuw. Eveneens of de gemeente Haarlem moet anticiperen op knelpunten en welke hierbij de hoogste prioriteit hebben.

Benchmark

Het is erg lastig om het bomenbestand van Schalkwijk te vergelijken met soortgelijke wijken van andere gemeenten. Om een goede vergelijking te kunnen maken moet namelijk sprake zijn van een wijk die in ongeveer dezelfde periode is opgebouwd als Schalkwijk en over een min of meer vergelijkbaar aantal bomen beschikt. Dergelijke wijken zijn alleen te vinden in de grote steden in Nederland. Terra Nostra beschikt niet over deze gegevens, of is niet in staat om zonder medeweten van eigendomhouders gegevens uit te wisselen. Een benchmark met andere gemeenten is om deze redenen dan ook niet uitgevoerd.

Analyse en advies

Na analyse van het bomenbestand is een aantal knelpunten naar voren gekomen. Voor een deel van deze knelpunten geldt dat een snelle aanpak is gewenst, voor andere is dit minder urgent. Een deel van de knelpunten is te wijten aan de snelle aanleg van de wijk en een deel staat daar los van. Met het veldbezoek vielen ook positieve zaken op. Zo is Schalkwijk een stadsdeel met veel openbaar groen en bomen, hetgeen een positieve invloed heeft op het leefklimaat.

Op dit moment heeft het wegwerken van achterstallig onderhoud aan het bomenbestand de hoogste prioriteit. Met het snoeien van de achterstallige/verwaarloosde bomen wordt het aandeel risicobomen vanuit de VTA-inspectie met maar liefst >85% gereduceerd. Dit is van belang om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Daarnaast heeft de aanpak van bomen met een korte levensverwachting en dan

met name de bomen met een levensverwachting <5 jaar grote prioriteit. Van deze bomen zal de komende jaren een groot aandeel uitvallen. Door hiervoor een vervangingsplan op te stellen komen er handvatten beschikbaar om met deze problematiek om te gaan. Daarnaast is voor de komende jaren de aanpak van essentaksterfte een van de belangrijkste uitdagingen. Hierbij heeft het de voorkeur om gemeente breed beleid en beheer op te stellen hoe met deze ziekte om te gaan. Net zoals in de huidige situatie al gebeurt voor bestrijding van iepziekte.

In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de huidige knelpunten die de hoogste prioriteit hebben om aangepakt te worden. Ook zijn de oorzaak en gevolgen van de knelpunten omschreven en is een advies opgesteld. Dit advies sluit aan op de aanbevelingen zoals omschreven in het document 'Inventarisatie bomen in Schalkwijk'.

Knelpunt	Oorzaak	Gevolgen	Advies
Circa 51% van het boombestand heeft een achterstallig snoeibeeld.	Achterstallig onderhoud. Staat los van aanleg Schalkwijk.	<ul style="list-style-type: none"> • Kans op gevaarlijke situaties door onder meer afgestorven, gebroken en laaghangende takken. • Grote snoeiwonden doordat snoei te lang is uitgesteld kan leiden tot verminderde conditie en houtrot. 	<ul style="list-style-type: none"> • Budget reserveren om snoeiachterstanden zo snel mogelijk weg te werken.
Essentaksterfte.	Globalisering, klimaatverandering en aanplant van monoculturen. Aanplant van monoculturen heeft te maken met aanleg wijk.	<ul style="list-style-type: none"> • Gevaarlijke situaties door takbreuk. • Ontstaan van grote gaten in boomstructuren door uitval van bomen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan van aanpak opstellen over hoe om te gaan met essentaksterfte (zoals ook gedaan is voor iepziekte).
Bomen met een matige of slechte levensverwachting (<10 jaar)	Onvoldoende kwantitatieve en kwalitatieve ondergrondse groeiruimte. Veelal een gevolg van aanleg van de wijk.	<ul style="list-style-type: none"> • Slechte conditie/kwarrende bomen. • Wortelopdruk. • Vervroegde uitval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen randvoorwaarden bij aanplant bomen in verharding. • Opstellen vervangingsplan.
Oude snelgroeiende boomsoorten	Populieren en wilgen die zijn aangeplant bij de aanleg van de wijk en nu aan het einde van hun omlooptijd komen.	<ul style="list-style-type: none"> • Verhoogde kans op takbreuk bij oude populieren en wilgen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vervangingsplan opstellen voor oude populieren en wilgen (>40 jaar oud).

Tabel 1: Overzicht knelpunten met hoge prioriteit.

Er is ook een aantal knelpunten in Schalkwijk dat aangepakt dient te worden, maar niet direct een hoge prioriteit heeft, omdat deze geen direct verband houden met de boomveiligheid. Om de kwaliteit van het bomenbestand in Schalkwijk op de lange termijn te verhogen is echter van groot belang dat ook deze knelpunten door de gemeente worden aangepakt. Een overzicht van de knelpunten en bijhorend advies is weergegeven in tabel 2 op pagina 3.

Knelpunt	Oorzaak	Gevolgen	Advies
Bomen die dicht op elkaar staan.	Korte plantafstanden om snel een groen beeld voor de wijk te krijgen.	<ul style="list-style-type: none"> • Verhoogde beheerkosten door afstervende takken vanwege lichtgebrek. • Eenzijdig, niet evenwichtig ontwikkelde kronen. 	Locaties in kaart brengen waar bomen dicht op elkaar staan en vervolgens dunningen uitvoeren.
Hoge onderhoudskosten vormbomen.	Bomen die zijn omgevormd tot vormbomen vanwege overlast en bomen die op plekken staan met onvoldoende groeiruimte.	<ul style="list-style-type: none"> • Relatief groot deel snoeibudget gaat op aan onderhoud van vormbomen. 	Opstellen randvoorwaarden ten aanzien van aanplant van vormbomen en omvormen van bestaande, (niet) vrij uitgroeiende bomen naar vormbomen.
Bomenbestand met weinig oude bomen, slechts 1,2% ouder dan 60.	Leeftijd van de wijk (50-60 jaar). Anderzijds vallen bomen eerder uit door groeiplaatsomstandigheden bedreigingen zoals graafwerkzaamheden.	<ul style="list-style-type: none"> • Weinig waardevolle bomen, geen monumentale bomen. • Geen optimale functievervulling van bomen. 	Opstellen plan om aandeel oude bomen te verhogen, zodat er meer waardevolle en potentieel monumentale bomen komen in Schalkwijk.
Kwaliteit hoofdbomenstructuur niet overal optimaal.	Uitgevallen bomen waardoor gaten zijn ontstaan in structuren. Bomen die het niet goed doen of stukken waar helemaal geen bomen staan.	<ul style="list-style-type: none"> • Verminderde herkenbaarheid hoofdbomenstructuur. 	Opstellen plan van aanpak voor het verbeteren van hoofdbomenstructuur in Schalkwijk.
Veel monoculturen.	Veel dezelfde soorten toegepast bij aanplant van boomstructuren.	<ul style="list-style-type: none"> • Ziekten en aantastingen kunnen zich makkelijk verspreiden. • Een bepaalde ziekte/aantasting kan grote invloed hebben waardoor hele boomstructuren verdwijnen. 	Soortendiversiteit vergroten door middel van opstellen streeflijst.

Tabel 2: Overzicht knelpunten met minder hoge prioriteit.

Het advies in dit rapport sluit aan op de aanbevelingen in het document 'Inventarisatie bomen in Schalkwijk'. Terra Nostra staat dan ook achter de gemaakte analyse en aanbevelingen van dit document.

Heeft u, naar aanleiding van dit rapport nog vragen of opmerkingen?

U kunt contact opnemen met Rudolf Hendriks op telefoonnummer 0184 – 69 89 93 of per e-mail info@terranostra.nu.

Met vriendelijke groet,
Terra Nostra B.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'H.H.J.M. Kuppen', written in a cursive style.

H.H.J.M. Kuppen
Directeur